

csomaggal foglalkozó viták a tagországok közötti igen komoly vélemény-megosztottságot tárt fel. Különösen abban a kérdésben tértek el a vélemények leginkább, hogy a felügyeleti hatalmat milyen mértékben kell európai szintre emelni. A mandátuma végén járó bizottság akkor még arra ösztönözte a parlamentet, hogy fogadja el azt a javaslatot, amelyről a bizottság csak nagy nehézségek után jutott kompromisszumos megállapodásra a tanácsban a tagországok pénzügyminisztereivel. Az volt a vélemény, hogy egy újabb vita lefolytatása, most már a parlamentben, az egész reformot kérdőjelezné meg. Úgy tűnik viszont, hogy az új felállású Európai Bizottság a korábbi kompromisszumnál többet akar majd elérni, s a miniszterekkel decemberben elért megállapodás módosítását úgy akarja keresztül vinni, hogy a parlamenti vita során a saját eredeti javaslatához szeretne majd visszakanyarodni.

Az Európai Parlament – amelyik a lisszaboni szerződés alapján növekvő befolyást szerzett – gazdasági és pénzügyi bizottsága a tervek szerint ambiciózus menetrendet állít össze azért, hogy a felügyeleti szervezetekkel kapcsolatos reformterveket még 2010 folyamán elfogadják. A parlament attól tart, hogy az idő múlásával a tagországok kormányai fokozatosan elvesztik reformelkötelezettségüket. A parlament időrendre tett javaslata szerint a parlamenti bizottság február elejére elkészült reformjavaslatait ez a bizottság március elejéig megvitatta, majd a parlamenti politikai csoportok véleményezik, és május elején döntenek róla. Ezt követően kerül sor a vélemények egyeztetésére a tanács képviselőivel, s aztán a parlament plenáris ülése szavazna róla, várhatóan júliusban.

Az Európai Bizottság 2009. szeptemberi javaslata szerint három uniós szervezetet kell majd létrehozni, amelyeknek kötelező érvényű hatásköre lenne a banki, a biztosítási és a nyugdíj-, valamint az értékpapírpiacok felügyelete. A javaslatok egyik fő eleme a European Systemic Risk Board létrehozása is, amely az EKB hatáskörét jelentősen megnövelné. Ennek a testületnek a feladata lesz a veszélyek figyelemmel kísérése és javaslatok tétele. A pénzügyminiszterek tanácsa (ECOFIN) tavaly december 2-án közös álláspontot alakított ki a reformokkal kapcsolatban, de ezt a parlament frakciói rossz irányba mutató kezdeményezésnek minősítették, mivel a miniszterek felhívták a bizottság eredeti javaslatát. Az Európai Tanács véleménye már olyan hangon szólt, hogy megállapodásra kell törekedni a parlamenttel, hogy az új rendszer már 2010 folyamán működőképes lehessen.

Az Európai Bizottság 2009. áprilisában javasolta az alternatív befektetési alapok (pl. *hedge fund*, *private equity firms*) szabályozását. Ezt a javaslatot úgy az Európai Parlament, mint a Miniszterek Tanácsa erősen bírálta, mondván hogy működésképtelen. Mindez természetesen ellenkezést váltott ki a bizottság részéről, de a követendő lépések még nem egyértelműek, ugyanis vannak, akik teljesen új szövegezésű javaslatot szeretnének a bizottság részéről benyújtani, mások viszont megelégednének további változtatásokkal is.

A pénzügyi szolgáltatások szektora pedig, annak ellenére, hogy a belé vetett bizalmat tekintve komoly károkat szenvedett el a globális válság miatt, fokozatosan a reformok ellen fordult. Megítélésük szerint a tervezett változtatások csak feleslegesen növelik a terheket, és nem igazán indokolhatók. A *hedge fund* szektor képviselői hevesen támadták az Európai Bizottság alternatív befektetési alapokra vonatkozó javaslatát. Eközben a

bankok is olyan véleményt kezdtek el hangoztatni, hogy a tervezett intézkedések kumulatív hatására a hitelezési tevékenység jelentősen visszaszorul majd.

Az EU intézményei mellett nem kevésbé fontos szabályozó a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (Basel Committee on Banking Supervision). Ez a bizottság az elmúlt decemberben egy, a bankok tőke megfelelési mutatóival kapcsolatos reformcsomagot hirdetett meg. Ezek a reformok alapvetően alakítják át a jelenleg érvényben lévő Bazel II szabályait és azok kereteit. A javasolt változtatások közé tartoznak majd az olyan elemek, mint a hitelek aránya (*leverage ratio*) vagy a megnövelt tőkekövetelmények a hitelkockázati kitétséggel szemben. A javaslatok között szerepel, hogy a bankok a gazdaságilag kedvező időben képezzenek tőketartalékokat, amelyeket le lehet hívni a kedvezőtlen időszakokban. A javaslatok között fontos elem az is, hogy pontosítsák azoknak az eszközöknek a típusait, amelyeket a bankok első fokú tőkének (*tier 1* vagy *core capital*) sorolhatnak be. A bizottság javaslatainak egy részletesen kidolgozott változatát fogja előterjeszteni ez év végéig.

Míg a tagországok általános támogatásban részesítették ezeket az előterjesztéseket, addig a tőke megfelelési mutatókkal kapcsolatos javaslatokat a bankok és európai szervezeteik úgy értékelik, mint amelyek kiszámíthatatlan hatással járnak majd, mivel semmifajta hatástanulmány nem készült, továbbá az új javaslatok teljesen összeegyeztethetetlenek a jelenleg érvényben lévő Bazel II kereteivel. Az európai bankszektor ezeket a reformelképzeléseket az amerikai kormányzat politikai nyomásának eredményeként értékeli, s részben ezért is tartja elfogadhatatlannak, s helyette inkább a Bazel II kereteinek módosítását szorgalmazza.

A bázeli bizottság decemberi javaslatainak várhatóan megtörténő részletesebb kidolgozása majd véglegesítése után, az új szabályok átkerülnek majd az EU szabályozásába is a tőke megfelelési irányelv módosítása révén. A bázeli bizottság tagországai most januárban megállapodtak abban, hogy a mostani reform keretében hozandó új szabályokat 2012 végéig bevezetik.

Mindezzel egyidejűleg a globális pénzügyekkel foglalkozó nemzetközi összefüggések és tevékenységek száma egyre csak növekszik. Egy IMF-jelentésnek áprilisra tervezett megjelenése valószínűleg csak tovább fogja fokozni a kormányok közötti vitákat a lehetséges adókkal és illetékekkel kapcsolatban, amelyeket a bankokra ki lehet majd vetni. Ezek az összegek mintegy ellentételezéseként tekinthetők majd annak a pénzügyi segítségnek, amit a bankok kaptak a globális pénzügyi válság ideje alatt.

Az USA-ban végbemenő folyamatok, változások és reformok természetesen nagymértékben befolyásolják majd az EU terveit és elképzeléseit is. Például az amerikai elnök január végén bejelentett terveit az olyan intézkedések bevezetéséről, amelyek korlátozhatják a bankok méretét és tevékenységét, s amelyek túlmennek azokon a megállapodásokon, amiket a G20 szeptemberi összefüggésén fogadtak el.

Eddig megjelent számaink megtekinthetők és letölthetők a www.vki.hu honlapról